

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ ♦ SOCIALĂ ♦ LITERARĂ

CONTINUTUL:

- Pentru cei cari n'a înviat Hristos IOAN MICLEA
Ceva în legătură cu „Moții“ A. P.
Desemnul în instrucție și educație Library Cl. BĂNICĂ
Adolphe Ferrière Dr. N. CREȚU
Observațiunea directă în cunoașterea indivi-
dualității I. COMĂNESCU
Examenul pedologic al unui copil întârziat
mintal ILIE GRUIA
Mamă PETRU NATEA

CRONICA:

- Luna Târgu-Mureșului:
Căminul de Ucenici „Avram Iancu“, Ex-
poziția antirevizionistă I. C. MURĂȘANU

CĂRȚI:

- Dr. I. D. Simion: Des voltarea copiilor în-
fluențată de secreția glandelor interne.
Jurnal de psihotehnică No. 1 și 2
Gh. Bronzetti: Studii și probleme GII. ANIȚEI
Școale de experimentare de I. C. Petrescu N. GHERLAN
Reviste, Bilanț și Comunicat.

ANUL V., No. 4.
APRILIE 1937

Pentru cei cari n'a înviat Hristos.

Noaptea se risipise prin tainicele-i ascunzişuri, pentrucă la orizontul îndepărtat, razele de foc ale soarelui se proiectau cu tărie.

Stelele nu rezistă valului de lumină care se ridică biruitor. Doar luceafărul îndrăzneţ se mai încapăţinează, voind parcă să infrunte apropierea soarelui. Deşi el — fără să ştie — nu era decât un prevestitor al zorilor noi ce avea să lumineze lumea.

În curând noaptea s'a sfârşit ; umbrele s'au ridicat. Zilele săptămânii erau scurse şi veacurile întunecimii odată cu ele. Zi, săptămână, anotimp şi veac nou a început.

Această dimineaţă de Aprilie, cu ghiocci de zăpadă şi viorele, cântece de ciocârlii şi ciripit de rândunele, când totul e senin, solemn şi plin de viaţă, Hristos o foloseşte de cadru în care să se desfăşoare suprema dovadă a dumnezeirii sale.

Oraşul e încă buimăcit de somn ; somn greu, tulburat de visuri cumplite. Spectrele înspăimântătoare, isvorite din conştiinţe chinuite, urmări ale crimei săvârşite în ajun faţă de stăpânul vieţii — nu vreau să-L părăsească. Dar toate au sfârşit. Noaptea, minciuna, păcatul şi moartea au trecut. Este ceva mai tare decât ele. În faţa lor s'a ridicat : ziua, bucuria, adevărul şi viaţa ; iar cei ce au voit să le identifice cu antitezele lor, au cercat imposibilul.

Poporul „ales“ şi blestemat nu s'a dat înapoi din faţa nici unei ticăloşii. Stălcit-a cuvântul Domnului ; a minţit şi lîns călcăiul puterii duşmane ; a înşelat bună —

credința poporului de jos; s'a îngânat crezându-se mai aproape de Dumnezeu atunci când cu voia lui se îndepărta tot mai tare; insetat-a după Răscumpărătorul; dar când a venit să-l înalțe, nu s'a oprit dela uciderea lui.

Pe Hristos L-a ascuns sub pământ pentru că prea era sublimă învățătura și idealurile fixate de El; iar neamului căruia le-a vestit, prea era ticăloșit. Să piară păcatul, minciuna și moartea? Mai bine să dispară virtutea, adevărul și viața. Așa, cu omenescul său a murit; iar cei ce n'au văzut în El decât ceea ce pot vedea ochii de tină, au jubilat: crima a biruit.

După chinuri înfiorătoare și agonie îndelungată sfârșitul a sosit și cu el: pânzele, înfășurăturile, uleiurile și întunecimea mormântului.

Viața s'a ascuns pentru un moment în moarte ca s'o învieze; iar noaptea s'a revărsat peste Ierusalim și peste lume, dar numai pentru ca lumina să fie mai strălucitoare.

Hristos care a dat viață indestulătoare, acolo unde nu era deajuns, a dat-o în întregime acolo unde lipsea de tot; și fiindcă o avea neprimită dela nimeni și-a dat-o Lui însuși din nou, pecetluind cu aceasta veșnicile adevăruri imprăștiatelor celor patru vânturi: moartea are putere peste cei muritori, dar este neputincioasă fața de Cel ce stăpânește viața.

Hristos a înviat! Mormântul gol răsună în toate unghiurile lui, iar mercenarii lui Pillat se cutremură de acest ecou. Văzându-L pe Hristos înviind din mormânt se îngrozesc și fug ca să ducă și celor ce i-au pus de pază, vestea îngrozitoare. *Hristos a înviat*, zice ingerul către femeile purtătoare de mir, iar ele o spun Apostolilor, care incredințându-se despre aceasta, se grăbesc s'o spună trecătorilor.

Hristos a înviat, spun aceste mărturii sanhedrinului gata să-i sfășie și pe ei precum a sfășiat pe Hristos. Ei nu pot tăcea de bucurie pentru că L-au văzut aievea:

L-au pipăit și au mâncat cu El. A înviat Hristos, au spus creștinii primului veac și fiarele cercului, fierul, ferăstrăul, rășina clocotită și moartea n'au fost în stare să înăbușe în piepturile lor glasul acesta. Da, *Hristos a înviat*, au strigat veacurile și anii toți, până ce aceste cuvinte au ajuns la urechile muritorului, care, așezat pe muchea celui de al XX-lea veac dă din cap nedumerit. — A înviat Hristos? Dar atunci înseamnă că a fost Dumnezeu, iar învățătura Lui nu mai e omenească. Acest fapt însă „știința“ nu-l cunoaște și nici nu poate rezista criticei noastre „obiective și științifice“. Hristos n'a înviat pentru că apostolilor numai li s'a părut că-L văd viu. Dar pentru această părere au suferit cu toții bătăi până la sânge. Hristos n'a înviat, ci apostolii s'au înțeleș între ei ca să spună lumii că L-au văzut: ca să nu-L dea de minciună pe Hristos au mințit cu toții. Dar pentru această „minciună“ s'au lăsat bucuroși să li se frângă oasele pe roată. Sfântă minciună! Hristos n'a înviat, ci: femeile, apostolii, cei 500 de oameni și Toma au avut o vedenie. Dar, pentru această iluzie au suferit moartea crucii. Hristos n'a înviat. Dar învățătura și instituția care-și are temeiul în această înviere a cucerit marginile pământului și precum s'au găsit în fiecare veac oameni cari să moară pentru această „iluzie“, așa se găsesc și astăzi.

În lături cu voi, măsluitori ai adevărului! Voi sămănători de indoială, cari fabricați teorii savante din aliajul prostiei și al îngânfării, numai ca să nu gândiți ca lumea. Nu mai ascundeți pe Biruitorul morții sub lespede de mormânt de sub care s'a sculat; nu-L mai învăluiți în giulgiul țesut din fire de ipoteză și de beteală, de mucegăită știință, din care singur s'a desfășurat. Pentru ce-L mai învăluiți în plasă de păiungen secretată de fierea răutății voastre? Doar Hristos când a înviat, s'a descătușat din ele, lăsându-vi-le moștenire. Aveți dreptul să le cercetați, cântăriți și analizați; vă puteți chiar contrazice cât vă place, dar nu aveți dreptul să învăluiți pe Hristos înviat din morți în ele. Ele sunt de lipsă numai celor morți; ori, n'auziți ce vă spune ingerul?

„Ce căutați pe Cel viu între cei morți?” S'a sculat, nu este aici ; iată locul unde a zăcut.

* * *

Biet copil vitreg al veacului tău ! Pentru ce nu te bucuri în această zi de bucurie ? Nu auzi zumzetul de albine, șoaptele izvorului de munte, vuetul codrului, răsunetul clopotelor învierii ? Ascultă ce-și zic oamenii : *Hristos a înviat !* și își răspund : *Adevărat !* Lasă îndoielile ; fii și tu cel puțin astăzi om ; bucură-te și tu cu ei, fii și tu odată viu !

Cu adevărat Christos a înviat din morți. Totuș lumea de azi nu vrea să priceapă, că dacă ar pricepe, s'ar bucura cu o corespunzătoare bucurie. Ar ridica fruntea sus și ar privi cu încredere dincolo de zăgăzurile de humă ale acestei vieți. Ea nu vrea să se bucure, pentru că i-ar fi greu să înțeleagă. Viața o înțelege numai cel viu, cei morți nu mai știu ce-i viața. Ori, lumea noastră este moartă, cum ar mai putea înțelege ? Ea pricepe mecanismul avionului și al locomotivei ; cunoaște mărunțișurile trenului aero-dinamic și ale automobilului-rachetă ; desface în ultimile piese aparatele de radio-televiziune ; calculează densitatea și volumul astrelor ; analizează spectrul stelelor ; dar, ce este viața, și că ea nu poate fi decât vie, aceasta degeaba, că n'o pricepe.

Cu toate că Cel ce fiind însuși viața, prin moartea Sa biruind moartea, anume a înviat, pentru ca să aibă viața din belșug, chiar și cei din morminte.

În fața unei lumi moarte se ridică astăzi, mai strălucitoare ca oricând, icoana Celui înviat, plină de seninătate. Oare va înțelege lumea, din mormântul în care zace, că Hristos nu mai poate fi căutat printre cei morți, pentrucă este cea mai vie realitate ? . . .

„Doamne, Isuse Hristoase, Cel ce ai înviat din morți, revarsă peste hăurile vieții noastre moarte, viață din viața Ta divină, ca și noi să înviem, așa precum Tu, cu adevărat ai înviat“¹⁾

IOAN MICLEA

1) Din volumul : „Evanghelia și viața modernă“, în manuscris.

Ceva în legătură cu „Moții“.

Dintre grupările etnice românești, cel numit prin expresia „Moți“ este unul despre care s'a vorbit și se vorbește foarte mult. Hotărit, Moții s'au impus în istoria poporului nostru prin atitudini și manifestări, pe cari puține din celelalte grupări românești le-au prestat.

Ei au fost promotorii, susținătorii și mai cu seamă executorii revoluțiilor românești. Moții au avut și un fel de înclinare nativă spre revoluție; motivele inclinației sunt multiple, între ele nu se poate trece cu vederea înrăurirea puternică exercitată asupra lor de configurația geografică a ținutului pe care-l locuiesc. Asistă de cel puțin 2000 ani la desfășurarea uraganului de forță a naturii de munte, cascade și păduri stând din neam în neam sub stăpânirea fiorului pe care îl dă rostogolirea stîhiilor. Misterul dramatic al naturii a produs în sufletul lor de munteni un simț religios de cea mai largă intensitate și în acelaș timp conștiința că puterea cea mare și sfânta dreptate sunt lucruri de ale cerului. Cerul, au constatat ei, nu i-a distrus niciodată; deci dacă puterea cea mai mare nu le este protivnică, ei nu înțeleg să le fie nefavorabilă și spre rău puterea mai mică, puterea pusă în mâna conducătorilor vieții de toate zilele. Ceva curios, dar în perfectă armonie cu principiul puterii cerului, este crezul, deplin verificat în revoluția lui Horia și Avram Iancu, în valoarea împăratului despre care — știind ei că puterea împăratului este dela Dumnezeu — nu-și pot inchipui că poate fi protivnic lor. Dumnezeu și împăratul, cele două noțiuni, cari în conștiința lor au senz de instituțiuni absolut favorabile lor.

Instituțiunile în subordine le-au adus multe greutăți peste capul lor și ei n'au înțeles să le tolereze.

Cu totul diferită este conștiința politiciii lumii și vieții și la alte grupe românești, din alte ținuturi ale patriei noastre. Sunt grupuri cari recunosc un foarte redus amestec al cerului în orânduirea treburilor lumii, altele simt un absentism al împăratului, stări cari pun net probleme pe care trebuie să le deslege educația națională.

Moții, neeschizând noi și alte grupuri românești, caracterizați prin dublu crez, chiar în domeniul celor două crezuri, stau pe o treaptă de vârf și întreaga opinie românească este unanimă în părerea că e cazul real de a se putea vorbi despre Moți ca despre posesorii unei concepții naționale de întâiul rang. Ei sunt o valoare a românismului și au dovedit-o din plin.

Revoluționarismul este apanajul lor de toate zilele. Ei nu admit să li se facă nedreptate. Doi domni le sunt stăpâni: Dumnezeu și Domnul țării. În aceștia cred. Locuință fără cruce în munții Apuseni nu există; o fac ei cu admirabile încreștături executate în lemn de paltin. Chipul împăratului de odinioară, l-au coborât din perete și în puține ținuturi românești s'au cumpărat atât de multe chipuri ale Regelui Țării, ca în Munții Apuseni.

În primăriile Moților poți afla și astăzi cadre-rame care de o parte au chipul unui șef temporar de guvern și pe cealaltă parte alt șef temporar, operând ei, la timpul oportun, o simplă întoarcere a tabloului ca să fie în formă.

Moți naivi nu găsim. Circumspecți, închiși, ocolitori de streini, neîncredători și precauți. Nu vreau bunul altuia, dar nu înțeleg să lase nimic din dreptul lor. Între ei nu-și fac pagube și ca să nu fie înspiteți să ia, de pe câmpurile țării, pe cari le străbat, purtându-și ciubecele, fân pentru căluții lor, au cerut — și li s'a dat — drept de pășunat pe marginea șoselelor.

Moții sunt o grupă etnică specială care are un deosebit prestigiu în opinia publică. Urmarea acestei considerațiuni este ispita enormă a atâtor care susțin și

cărora le place grozav să afirme că sunt Moți. În sfârșit această împănare n'ar fi de loc o nefericire națională dacă aspiranții ar acoperi pe deplin noțiunea de Moț. E chiar frumos să nizești spre un tip care s'a ridicat la gradul de valoare națională. Autenticitatea Moțului pe lângă sumara caracterizare de până aici, caracterizare care s'a răsfrânt mai cu seamă asupra spiritualității Moțului, se poate stabili și după derivarea dânsului din teritoriul original al lor. Sub acest raport opinia publică petrece într'o confuzie alimentată și susținută de către „înfrângăreții“ cărora le convine să apară în lume nimbați de aureola moțească și cari profită de pe urma acestei „auto-originări“ și „auto-nepoțiri“ a lui Avram Iancu. În fond mulți s'au îmbrăcat cu „pene streine“, stărnesc râs și strică cauzei Moților.

Autori vechi și noi: A. Densușeanu, I. Suluțiu, R. Pațiția, I. A. Candrea, T. Papahagi, I. Lupaș, I. Popp, vizează direct și indirect teritoriul propriu al Moților în monografiile și istoriile lor asupra Moților și evenimentelor revoluționare. Argumentul decisiv îl oferă înșiși Moții când te afli la ei acasă și când îi întrebi ce sunt ei. Oricare ciubărar ambulat întrebă asupra etnicității sale, răspunde că e Moț. Îi convine să facă această afirmație dintr'un dublu motiv: el știe că Moțul e om bine privit și nădăjduște într'o bună desfășurare comercială. Acelaș, zis Moț, întrebă acasă, va răspunde negativ, real Drept excepție se găsește, în afară de teritoriul propriu zis moțesc, câte un sat care, dându-și perfect seama cât e de rentabil și fructuos să fii știut de Moț, în vederea unui beneficiu — își zice sat de Moți. Exploatează astfel de localități, că Moții trăesc în mare mizerie, cu toate că în țara noastră sunt regiuni pe unde mizeria e și mai mare decât la Moți. Peste Moți de acum va veni mizeria, căci li se prăpădesc pădurile și aurul nu rămâne la ei, ci pleacă pe gârlă.

Un cunoscător distinge imediat pe Moțul veritabil de cel pretins, căci cel dintâi nu cere, el pretinde și ia când știe că e dreptul său.

Pe acest fel de Moș, pe Moșul tipic, îl aflăm pe un teritoriu destul de redus al munților Apuseni. Să se tragă o linie inconjurătoare de pe vârful Cuciubeta (1849 m.) al Bihoriei, mergând spre Răsărit dealungul masivului Bihoriei, cuprinzând Tomuntecul, Sohodolul, Cărpinișul și îndărăt spre Bistra, Alba, Arad până sub Călineasa (1432 m.) îndărăt la punctul de unde am plecat și avem, veridicile așezări ale Moșilor autentici. Comunele politice pe care le locuiesc sunt : Bistra, Câmpenii, Certeje, Cărpiniș, Sohodol, Ponorel, Vidrele, Secătura, Alboc, Arada, Scărișoara, Neagra și Lăpușul, așa zis-a plasă Câmpeni plus Cărpiniș și Sohodol din plasa Abrud.

Și ce fel de Români sunt ceilalți locuitori ai munților Apuseni ? Unii zic că sunt Mocani, că sunt Munteni, Buciumani, Holoangări. Noi zicem simplu : sunt Români și încă bravi căci au trăit și trăesc în imediata apropiere de Moșii cari au arătat drumul și cari au dat căpiteniile revoluțiilor ce au incins mult pământ transilvănean. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Guvernele românești au fost generoase și au botezat Moși pe toți locuitorii județelor Turda și Alba și în parte pe cei din Județul Cluj. Regiunea Gilăului cu tragicul colț Beliș — Bălcești. Un rezultat al acestei botezări a fost că mulți copii de săteni români, pe titlul de Moși, au fost și sunt primiți cu mari favoruri prin școli și alte instituțiuni în special în Țara Mamă și nu arareori copiii Șesului Mureșan din părțile Albei și originari din Câmpia Transilvanie, sub titlul de Moși, înaintează prin viață și culeg roade frumoase. Las'că nu e nici o pagubă că se întâmplă așa : cel puțin prin tangență se mai ridică câte un fiu de țaran.

Este însă un alt moment și anume cel al refractivismului adevăraților Moși în jurul ideii trimiterii copiilor la școală. Aceștia refuză să-l educe de mic în sistemul și felul lor de viață. De aici puii de Moși cari se văd sub coviltire sau umblând singuratici cu donițe, ciubărașe și fluere pe străzile orașelor.

Concluzia concluziilor: Moții adevărați să nu uite calitățile lor germine, iar cei cari printr'o intuiție inteligentă au crezut că e nimerit și fructuos să se dea drept Moți să nu uite că au contras o mare obligație națională: să se înșiruie prin atitudini integrale în grupul aceluși soi de români, cari nelăcomindu-se la al altuia, n'au admis să li se ia nimic din drepturile lor și cari confundându-se în întreg neamul românesc ca întâii ce au luat arma în mână, jertfându-și viața în lupta câștigării drepturilor pentru toți Români.

A. P.

Desemnul în instrucție și educație.

În trecut, învățământul desemnului nu s'a bucurat de însemnătatea pe care o merita. Rânduît printre dexterități, învățământul desemnului era considerat ca un adaos ornamental la fondul serios al lucrurilor cari se predau la alte obiecte. Ideia că peste pregătirea intelectuală și inzestrarea copilului cu o seamă de cunoștințe, posesiunea unor talente agreabile, completează și împodobeste individualitatea omenească, a dus la introducerea artelor în educația generală încă din epocile cele mai vechi ale civilizației noastre.

În ce timp a fost introdus desemnul, nu se poate spune cu exactitate.

E știut însă că în veacul al 17-lea învățământul desemnului era introdus, pentru că filozoful englez J. Locke trebuie să se fi inspirat din realitățile timpului când îl

prevede în lucrarea sa de pedagogie. Pentru J. Locke, desemnul nu poate avea alt scop în educație decât să pună la dispoziția copilului un nou mijloc de comunicare și fixare a ideilor, în afară de scriere și mai perfect decât ea. Cu toate acestea, desemnul rămâne pentru Locke un obiect de învățământ de importanță secundară căci el cunoaște și „alte studii mai însemnate.“ Dealtfel talentul decide dacă un școlar trebuie sau nu să se ocupe cu acest studiu, căci dacă talentul îi lipsește „mai bine e să-l lași cu totul în pace, decât să-l chinuești degeaba cu desemnul“. Totuși J. Locke are meritul de a fi scos în evidență, într'o lucrare de pedagogie, importanța desemnului printre materiile de studiu.

La adevărata însemnătate sale modernă, desemnul ajunge însă mai târziu și anume odată cu J. J. Rousseau. Autorul lui „Emile“ este cel dintâiu care observă ce rost poate avea studiul desemnului pentru cultivarea simțului de observație și pentru dexteritatea manuală.

Fapt interesant este că Rousseau nu acordă nici un rol desemnului în educația estetică. „Copiii — scrie Rousseau — sunt mari imitatori și desemează totul: aș vrea ca al meu să cultive această artă, nu în vederea artei propriu zise, ci pentru a-și face ochiul just și mâna flexibilă.“

Cu această semnificație dar și cu aceste lipsuri, învățământul desemnului este primit în toată doctrina pedagogică a timpului.

Trebuie însă considerat ca un progres intervenția lui Pestalozzi, care pune accentul din nou pe valoarea general educativă a desemnului, ca unul care poate înzestra ochiul și mâna până la un punct mai înalt decât îl considerase Rousseau.

Pedagogia clasică a stabilit așa dar încă de multă vreme importanța desemnului și obiectivele către care trebuie să se îndrepte în școală.

Dar cu toate că în acest interval curentele activiste (Kerschensteiner și Dewey) au atras atenția asupra contribuției pe care desemnul o poate aduce în educația

observației și a motricității, cu toate că pedagogia modernă s'a rostit cu hotărîre asupra locului pe care educația estetică trebuie să-l ocupe printre feluritele ținte ale învățămîntului, desemnul continuă să ocupe și azi în școală o situație precară. Se poate spune în adevăr că valoarea educativă a desemnului a fost recunoscută mai mult teoretic decât practic și în ciuda tuturor străduințelor de desmîntire, s'a strecurat pînă azi vechea înțelegere despre învățămîntul desemnului ca un mijloc capabil de a dezvolta anumite talente.

Și acest lucru nu trebuie căutat în altă parte, cît în prețuirea care i se acordă, locul care i se rezervă în complexul didactic și uneori felul învechit și rutinat în care se predă. Desemnul nu merită această situație.

El nu trebuie să rămână un studiu izolat, predat în singurele ore prevăzute în programa analitică. Foloasele pe care el trebuie să le aducă se confundă cu obiectivele însăși, pe care în concepția activistă, școala trebuie să le procure copiilor. Căci dacă este adevărat că această școală trebuie să ofere nu cunoștințe verbale, ci cunoștințe reale, cunoștințe despre lucruri, atunci cum pot fi dobândite mai bine acestea decât pe calea desemnului; de aci rolul lui de coordonator între materiile învățămîntului.

Desemnul după natură prezintă marele avantaj de a fixa mai bine imaginea lucrurilor, prin însăși atenția cu care te silești să le examinezi. Dar desemnul îți apropie lucrul nu numai ca imagine vizuală, dar și ca imagine motrice și aceasta din urmă perfecționează și adâncește cunoștințele noastre despre lucruri, căci fără îndoielă că știm mai bine ceace putem face.

Pe lângă aceste lucruri de ordin utilitarist, desemnul sporește spiritul de observație și inzestrează spiritul cu reprezentări motrice. Dacă vrem deci să educăm în școlile noastre și să facem din copil o ființă stăpână pe numeroase cunoștințe reale, capabilă să observe natura, plină de inițiativă și de îndemănare, învățămîntul desemnului ne poate aduce cele mai mari servicii.

Astfel de scopuri au însă cele mai multe dintre obiectele învățământului nostru și desemnul trebuie să fie pus în legătură cu fiecare din acestea pentru a le secondă și a le coordona într'un sistem de școală activă.

Învățământul desemnului nu trebuie să servească însă numai unor scopuri generale educative, dar și scopurilor mai speciale ale educației estetice.

Aceasta întâmpină mari dificultăți însă, căci puține sunt cazurile în care să se fi ridicat și realizat ceva până la această treaptă, în majoritatea cazurilor rămânând încă și până azi ca scop principal al desemnului dezvoltarea spiritului de observație — fixarea și transmiterea de cunoștințe. Poate că la aceasta a contribuit în mare măsură însăși faptul că în școală se dă prea mare atenție la început desemnului după model, după natură și din memorie și se lasă prea puțin loc desemnului după imaginație. Ori, tocmai acest fel de desemn corespunde mai bine structurii sufletești a copilului. „Căci copilul nu desemnează niciodată imaginii în care am fi îndreptățiți să recunoaștem copia unui model. Copilul nu desemnează niciodată lucrurile, ci ideea lui despre lucruri.“ Pe lângă aceasta este știut că niciodată copilul nu desemnează numai ceea ce știe despre lucruri, ci și ceea ce simte despre ele. „Copilul este desemnatorul sentimentului său.“ Proporțiile dimensiunilor în desemnele copilului vor fi astfel redată încât se poate vedea că acelea sunt mai accentuate care pot vorbi mai puternic imaginației sale și care au trezit un sentiment mai viu în sufletul său.

Structura psihică a copilului ne spune ce trebuie să facem în școală dacă vrem să-l câștigăm pe copil. Nu desemn după natură și nici desemn după model sau din memorie, ci desemn din imaginație trebuie să facem cât mai mult la început în școală. Căci numai conformându-ne structurii artistice a copilului, vom putea desvolta în el însușirile imaginației și spontaneității.

Numai în felul acesta copilul pe care îl creștem de obicei într'un sens intelectual, va dobândi însușiri necesare integrității naturii sale.

Desemnând astfel pentru propria plăcere de a desemna, copilul se va înzestra cu o serie de reprezentări motrice pe care le va utiliza cu folos atunci când va trece la desemnul după natură, în vederea dezvoltării mai serioase a simțului de observație și a cunoașterii mai reale a lucrurilor.

Ceeace copilul a câștigat așa dar din practica desemnului, va folosi în sensul educației generale active.

Numai ținând seamă de aceste lucruri se poate da desemnului importanța ce i se cuvine în instrucție și educație.

T. BĂNICA

Adolphe Ferrière.

(Urmare.)

Și apoi trecând la critică, începe cu cea mai serioasă.

Să-l lăsăm să vorbească singur: „Foarte drept declară G. Kerschensteiner, că la baza oricărei culturi a inteligenței, a sentimentului și a vieții morale, se găsește ceiace numește „Aufwühlbarkeit“. Am tradus acest cuvânt prin „elanul lăuntric“ și „aptitudinea de a reacționa“.

Ori nu e acesta „elanul vieții sufletești pe care l-am pus la baza sau la izvorul oricărui progres? Izvor, în definitiv — izvor de viață, izvor de emoție, izvor de interes, izvor de activitate.

Mulțumită acestui elan de viață, voința își crește puterea sa și înlădierea în acelaș timp. Mulțumită lui, judecata devine limpede, fermă și nuanțată; mulțumită lui, sentimentul câștigă în adâncime și în influență.

Ori iată chestiunea pe care mi-o pun: Dobândirea sistematică și riguroasă a unei tehnici așa cum o cere Kerschensteiner, dela copilul de 6 ani, nu e oare timpurie? Nu va omori în găoace această viață tânără, care caută să se îndrepte spre noi cuceriri?

El afirmă că nu, că voia bună la muncă e intactă, că ea crește chiar.

E cu puțință, zice Ad. Ferrière, dacă mediul creiază un stimulent, o sugestie colectivă. Mi-e frică însă, că nu se întâmplă peste tot așa și că această cerință psihologică timpurie — adaugă el — ar putea foarte bine să meargă contra țelului care și l-a propus și să înăbușe interesul viu, să ucidă sufletul copilului.

Experiența mea, continuă el, întărită de acea a multor practicieni pricepuți, m'a dus la convingerea că jocul trebuie să domnească în plină libertate, mult mai mult decât o gândește autorul lui Begriff der Arbeitschule.

Sigur, există diferențe însemnate dela un copil la altul, zice Ferrière. Se poate întâmpla ca unii copii de 6 ani, să aibă spiritul de imitație destul de dezvoltat și voința de a reuși destul de tenace, ca să înfrunte activitățile de ordin tehnic; dar alții la 10 ani, fără să fie pentru aceasta înapoiți în alte domenii, nu vor prezenta încă nici-o predispoziție, pentru o activitate sistematică și progresivă.

Foarte drept vorbește G. Kerschensteiner, când spune să se altoiască munca pe joc; dar trebuie iarăș ca această muncă să prezinte copilului, începătorului, atracția jocului; ba mai mult decât atracția: *interesul real*, singura pârghie a sfortării adevărat productivă.

Ce să facem atunci?

Să lăsăm ca jocul să preocupe total pe copil?

Să lăsăm să se împrăștie spontanietatea în activități superficiale și el să se apuce de mii de obiecte, pe cari, îndată ce le va fi înțeles, le va fi și părăsit?

Aceasta ar însemna să cădem în dilentantism, a cărui zădărnicie a arătat-o atât de bine însuș Kerschensteiner.

Fără sfortare nu urci niciun vârf; drumurile ușoare sunt fără izbândă. Izbândă o văd în respectul individualității fiecărui copil, incheie Ferrière.

Mai departe el continuă:

„Nu voiu spune că la 6 ani copiii vor fi asta sau asta. Voiu spune: Iată etapele bine definite ale unei

tehnici — oricare ar fi ea. — Că acel care vrea să muncească, să muncească; că acelui căruia-i place să progreseze, progreseze; că acelui căruia i place să învingă greutățile, să se adreseze mie, technician și eu îl voi face să simtă frumusețile tehnicei mele, problemele pe cari le provoacă, îi voi arăta părțile sale atrăgătoare și părțile sale tragice.“

„Nihil este în intelectu, quod non primum fuit in sensu“ a spus un filosof empiric. „Nihil erit in gaudio, quod non primum fuerit in odio,“ voi spune în chip de parafrază.

Ceiace e odios pentru un moment, ceea ce el urăște, nu e adesea semnul suferinței, e condiția chiar a progresului. „Per augusta ad augusta“. Dar să nu se uite: copilul în plină sănătate, copilul în stăpânirea unui echilibru al sufletului și al simțurilor sale nu fuge de stortări: din contră, le iubește, le caută.

A învinge, e pentru el, ambiția supremă. Victoria și gloria sunt în ochii lui sinonime.

La 15 ani, le va pune în versuri în primele sale încercări de versificație, și își va aduce aminte de versul:

„A învinge fără pericol, înseamnă să triumfi fără glorie“.

Ura de care vorbeam în fond, e ura de stângăcia sa, de lipsa sa de dibăcie și de știință. Membrele sale încă nu-l ascultă destul, memoria sa e rebelă, judecata sa, nărăvașă.

El le va domestici. Și din această sfortare va izvorî veselia sa.

Cât despre cel care nu vrea să lucreze, îl voi obliga? Pe cel care nu vrea să progreseze îl voi pune să înainteze contra plăcerii sale? Acel care fuge de greu o să-l aduc cu forța, *manu militari*? Oare nu se violează sentimentele? Aici incheie Ferrière: „Ființa care reacționează negativ ori e prea tânără pentru interesul și sfortarea pentru care i le oferim, ori e bolnavă.“

Dacă e prea tânăr, voi aștepta cu răbdare; tinerețea e un „cusur,“ o vînă, care trece repede, — care nu durează de loc; dacă e bolnav voi căuta să-l vindec.

Odată vîndecat, dacă va voi să meargă, va putea să meargă. Altfel eu nu voiu câștiga nimic, fiindcă nu voiu putea să grăbesc ora curiozității sale, a interesului său și sfortării sale independente și fecunde. Continuându-și ideia în mod magistral, Ferriere spune:

„Kerschensteiner, care par'că are glasul de aur, când vorbește de formarea inteligenței, care se arată foarte priceput când e vorba de acțiune, pare să nu țină seama destul de sentiment.

El reproșează învățătorului că croește programele cum își croește un croitor stofa.

Dar și el pare că dispune de vârsta elevilor și și a tipurilor lor psihologice, ca și când ar fi toți tăiați pe același tipar.

Pentru ca școala să inceteze a fi patul lui Procust, al sufletelor tinere, trebuie să înființeze un sistem de alegere mult mai întins; să lase un loc mult mai mare deosebiriilor individuale dintre elevi și a vitalității la același individ.

Pentru ca scara tehnicilor să viețuiască, trebuie să fie perfecționată fără încetare; trebuie ca elevul să știe că nu va face așa cum are poftă, decât când va fi reușit în treapta premergătoare. Dar să înțelegem aceasta, să fie liber să asculte de inspirația sa. Sosind ora va voi; va voi mereu, căci viața e, în esență, inițiativă, producție, creiere. A creia înseamnă a te infăptui pe tine însuși.

Cerințe tehnice timpurii, cerințe nepotrivite, generalizate, fără îndoială, din cauza existenței claselor numeroase și a rigorilor programelor. Aceasta e prima critică pe care o adresez lui Kerschensteiner, din convingerea experienței mele.

Mai e una, care privește de aceasta dată, ținta pe care el o dă educației: profesiunea și pregătirea lui pentru a fi în serviciul statului.

Aceste ținte propuse copiilor de școală primară, ne pun pe gânduri, zice el. „Ce?” Ștregarul acela cu obraji roșii, cu mâinile murdare, cu pielea smolită, cu ochii răzători și negrijelnici, vreți să faceți din el deja,

un cetățean, și un profesionist? Lăsați-l să se joace și să rădă; ora muncii obligatorii va urma prea de vreme, în fața trebuințelor — neînălăturabile ale existenței. Cu cât mai greu va fi capitalul forțelor fizice și nervoase, pe care le va fi dobândit, cu atât va fi mai bogat el, în energie suprabundentă. Toate tehnicile profesionale vor fi atunci o jucărie pentru el. De sute de ori am constatat faptul.“ Aici Firriére amintește de cuvintele lui Aristotel, ce au rămas ca axiomă pedagogică, peste veacuri :

„Ingreunarea prea mare a corpului cu lucruri, în copilărie, vatămă spiritului și ingreunarea prea mare a spiritului la această vârstă, e funestă corpului.“¹⁾

„Cât despre faptul, că voim să facem din copil un servitor al statului, continuă el, să ne înțelegem. Spuneți : servitor al statului ideal așa cum ar trebuie să fie. Fără îndoială. Dar așteptând? Să admitem chiar acest țel suprem: Statul ideal. Voiu obiecta: individul e aici pentru stat, sau statul pentru individ?

„Nu e cum binevoiiți s'o credeți, uite popa, nu e popa. Am spus și cred c'am sprijinit-o pe argumente destul de convingătoare în volumul meu „Legea Progresului în Biologie și Sociologie“ — că statul, să-i zicem organizație socială, e un mijloc, nu e un țel. Ori țelul unde e? În individ, luat așa, necioplît, dacă pot să spun astfel? În omenire, așa cum e, haos fără formă de individualități adesea mediocre? Nu; în sufletul care trăește, în sânul omenirii, care progresează în ea, prin ea, în sufletul al cărui sediu să fie în orice individ. Servitor al omului, Statul e, prin el, servitorul sufletului.

„Poate asta e ceia ce a gândit Kerschensteiner, ceia ce a voit să spună.

„În acest caz, imi va îngădui să constat că n'a spus-o într'un chip destul de explicit și că chestiunea merită să fie reluată și precizată. Naționalistii înguști ar putea să a plaude textul din Begriff der Arbeitsschule.

1) Vezi cap. III. din Politică.

„Nu trebuie să fie așa, încheie cu toată autoritatea Ferrière. Apoi trece la a treia și ultima observație. Autorul nostru se opune activității manuale făcute cu prilejul unui studiu de ordin intelectual, odată ce aceste activități manuale nu sunt, organic și genetic, mijloace pentru dobândirea cunoștințelor în chestiune. Cel mult le admite ca mijloc, copiii cei mai tineri.

„Se îndreptățește oare acest ostracism? Această excludere, nu e cu toate rezervele indicate, prea absolută?

„Sigur, s'a abuzat de Arbeitsprinzip-ul și G. Kerschesteiner are dreptate, când își bate joc de fanaticii școlii active, de model vechiu, unde profesorul, căutând greutatea acolo unde nu sunt, își bate capul să lege la fiecare ramură intelectuală, activități manuale, mai mult sau mai puțin potrivite. Totuși, dacă aceste activități sunt plăcute elevului, dacă contribuie să mențină deștept interesul său, dacă au ca efect să fixeze atenția sa într'un mod prelungit asupra subiectului studiat, nu văd aici decât răul pe jumătate. Văd chiar un bine, dacă ele vin să înlocuiască alte lucrări oarecari și fără legătură cu obiectul care domina momentan gândirea și interesul copilului, cu singura condiție ca să nu constituie o pierdere de vreme, vreau să spun să nu ia din orariu ore care ar putea să fie consacrate unei alte activități mai folositoare subiectului studiat, legate mai bine de el, organic și mai biogenetic. „In timp ce elevul construiește satul, satul său lacustru, el meditează asupra vieții primitivilor și-și va pune, în timpul muncii sau după, chestiuni de cari n'ar fi avut ideie, fără aceasta.

„Iarăși, băețașul care ilustrează aventurile lui Robinson Cruzoe, sau fetița care mobilează și împodobeste o casă de păpuși, gândesc la nevoile ființei omenesti în natură, sau în locuința sa.

„Această reflecție întinde rădăcini adânci în ei și asta e bine.

„Acestea sunt cele trei critici principale care mă roadeau la inimă, să le adresez filosofiei educative a lui C. Kerschesteiner.

„Despre rest, și afară de câteva nuanțe de amănunt, cred că tot ceiace afirmă merită osteneală să fie meditat și se potrivește bine cu datele psihologiei copilului. „Cititorii mei vor recunoaște că măreața dezvoltare a gândirii sale merită să găsească loc aici.

„G. Kerschsensteiner e, o spun ca să termin acest capitol, — pe jumătate între tradiționaliști, ale căror rutine vătămătoare le critică și de altă parte, între extremiștii educației noi, care vor să înlăture barierele. „Nu stăruie, ca înaintașii săi, numai asupra muncii manuale, în serviciul învățământului. Viziunea sa asupra sufletului și asupra societății e nesfârșit mai largă. Dar nu stăruie încă destul, după părerea mea, asupra spontanității, asupra inițiativei, asupra efortului productiv, care spontan produc și crează chiar tehnică, sau cel puțin dorința de a o poseda, dorință destul de arzătoare, care nu e maltrată, surmenată sau ofilită de mâini nu destul de delicate, ca să iște în copil căutarea lucrului mai priceput, observarea gesturilor sale, imitarea actelor sale, și stăruința trebuitoare pentru dobândirea unei tehnice, oricare ar fi ea.“

Dr. N. CREȚU

Observațiunea directă în cunoașterea individualității.

(Câteva exemple din caietul nostru.)

Se apropie sfârșitul anului școlar. Trebuie să începem completarea fișelor individuale. Cercetările și studiile din timpul anului asupra copiilor trebuiesc adunate, valorificate și sintetizate în așa fel încât fișa individuală și profilul psihologic să dea icoana fidelă a subiectului despre care ne ocupăm. Examenul antropometric, expe-

riențele, anchetele și observațiunile directe se vor completa în mod armonic. Cum metoda aceasta din urmă, a observațiunii directe — este pretentioasă, mai revenim asupra ei. Ea este cea mai eficace, mai obiectivă, dacă educatorul cunoaște în mod apreciabil psihologia copilului.

Un gest, o mișcare, un răspuns, o atitudine a școlarului trebuie interpretată, notată și valorificată.

Dacă experiențele pot da greș de multe ori asupra determinării funcțiunilor sufletești, prin însăși faptul că apar ca niște examinări forțate, oricât ne-am căzni să îndepărtăm această aparență — observațiunea de fiecare zi și în toate ocaziunile de manifestare spontană a copilului, este cu mult mai obiectivă, cu mult mai justă și mai eficace.

Dăm mai jos câteva exemple din observațiunile trecute în caietul nostru și de care vom ținea seamă la completarea fișei individuale.

Toate observațiunile sunt făcute asupra copiilor din clasa I-a.

1. *Elevul I. C. (7 ani și 8 luni.)*

Oră de povești. (26-III-937.)

Povestiam despre isprăvile celor trei cercetași
Marius — unul din cercetași — erau pe marginea prăpastiei, n'avea de ce să se țină și Costel sare țipând: „A murit, a murit? Nu ne spuneți că a murit; prea ne este drag și ne-ar părea foarte rău să moară“ . . . Cum crezi că a scăpat? il întreb. „Eu să fi fost în locul lui mă cățaram pe stânci — în sus sau în jos — după cum vedeam că e mai bine și mă puteam sprijini, să nu cad în prăpastie“.

Așa a făcut și el, reluăm noi povestirea. Un oftat ușor și copilul se așează satisfăcut la loc.

Reflecțiile spontane și rezolvarea în mod judicios a încurcăturii în care se afla cercetașul, ne arată o *inteligentă superioară, o imaginație vie și combinativă*. De acest lucru vom ținea seamă și-l vom confrunta cu rezultatul metodei experimentale asupra inteligenței și a imaginației.

2. *Acelaș elev.*

Oră de memorizare. (27-III-1937)

Un elev normalist predă poezia „Mama“. Costel e foarte atent și nu-l deranjează nici sgomotul unei cutii căzute tocmai când liniștea era mai mare. „Vai ce frumoasă e! exclamă el. Mai spune-ne-o dle elev căci vreau s'o învăț“. În adevăr după ce se repetă de câteva ori, copilul nostru o reproduce fără nici o greșală. (poezie de 3 strofe și care nu se găsea în cartea lor.)

Remarcăm atenția concentrată și memoria auditivă.

3. *Elevul M. S. (7 ani și 2 luni.)*

Recreația mare. (15-III-1937.)

Spusesem copiilor să nu se joace în clasă. La întoarcerea mea găsesc pe S. călare pe un leaț — din acele pe cari le întrebuițăm la geamuri pentru fixarea stururilor când facem lecții însoțite de proiecții.

Sărea și fugea ca un adevărat cal... Luat din scurt ne răspunde foarte degajat: „Nu-s eu de vină; calul a mâncat și s'a adăpat bine; acum îi vine să sară, de-abia îl țin... „Și copilul începe să rădă sgomotos în naivitatea lui. Își imagina calul în carne și oase, imitând în acelaș timp săriturile și furia calului.

Deducem o imaginație fantastă și imitativă.

4. *Elevul G. St. (7 ani și 9 luni.)*

Tot în recreație. (16-III-1937.)

Toți copiii sunt veseli; răsună văzduhul de strigătele lor. Fănică al nostru stă de o parte, răzimat de zid și cu o privire molatecă urmărește jocurile celorlalți. E retras, tăcut, strein par'că de tot ce se petrece în jurul său. Ne apropiem de el și-l îndemnăm să alerge, să strige, să se joace. Roșește și vorbele i se opresc în gât. „E rușinos și fricos“ ne lămuresc colegii lui...

E timid, distant, restras, atât în clasă cât și afară. Ne face impresia că e deprimat. Incercăm să-l încurajăm, să-i dăm ocazii nenumărate pentru a alunga această timiditate; nu-l jicnim niciodată în fața copiilor.

5. *Acelaș elev. Oră de memorizare. (18. III. 1937.)*

Pare a fi indiferent, aproape absent dela cele ce se petrece în clasă. Stă nemișcat în bancă încât elevul propunător nici nu-l mai observă și nici nu-l mai întreabă; poate din două motive: e prea cuminte și nu „sare în ochi” ca ceilalți sau poate pentru că îl crede slab și nu merită a fi întrebat, ca nu cumva să-i strice rostul lecției de memorizare.

La sfârșitul orei îl întreb dacă a învățat poezia. O spune fără greșală cu o voce destul de slabă și cu pete roșii pe obraz.

Atenția ca și memoria auditivă sunt demne de relevat. Fănică este de altfel întotdeauna cu lecțiile bine făcute, cu ținuta îngrijită și se silește să ne mulțumească în orice ocaziune. Grija noastră va fi să-l încurajăm și să-i alungăm timiditatea de care e cuprins, mai ales în fața celor mai mari.

Elevul M. E. (7 ani și 10 luni.)

Oră de aritmetică. (4-IV-1937.)

Elevul nostru rezolvă cu mai multă ușurință probleme decât exerciții izolate. De ex.: $15 + 10 - 6 = ?$ Este destul de greu să spună cât fac. Dacă i se spune: Ionel avea în pușculiță 15 lei; a mai pus odată 10 lei. Într-o zi a scos din ea 6 lei și și-a luat un caiet. Câți lei mai are în pușculiță? De data aceasta ne răspunde bine căci a avut timp să se mai gândească — repetând problema.

Are judecată logică, fără să aibă și rapiditate de gândire.

Acelaș elev. Oră de memorizare. (În aceeași zi.)

Poezia este învățată de cei mai mulți copii din clasă. E. nu ridică mâna și se ferește de a se uita în ochii propunătorului — de frică probabil să nu fie întrebat. Ne facem că nu observăm încurcătura lui și mai repetăm poezia. În urmă îl întrebăm și pe el. *Știe doar titlul și două versuri dela început.* În urmă îl ajutăm și-l încurajăm până la sfârșit pentru a nu-l jigni în fața clasei, fiind un copil destul de sensibil.

Concentrarea atenției de scurtă durată; memoria, auditivă și cea vizuală, destul de slabă.

Eleva G. V. (7 ani și 9 luni.)

Oră de aritmetică. (2—IV.—937.)

Se fac exerciții și probleme în cadrul numerilor 1—40. Viorica ridică mâna la orice întrebare.

La început ne bucuram crezând că s'a făcut o față bună și silitoare

O întrebăm. Primul răspuns este cu totul greșit ; la al doilea — deși ridicase mâna — nu știe nici întrebarea. Am înțeles atunci intenția ei de a ne înșela și a o lua drept „*față bună*“, sau să nu mai fie întrebată — căci observase că numai cei cari nu ridică mâna sunt întrebați.

Este o fetiță destul de inteligentă — *neatenția ei* o face să recurgă la astfel de trucuri.

Eleva I. S.

Pe stradă (5. IV. 1937.)

La ora 12 copiii pornesc către casă. Eleva I. observă că și eu sunt gata de plecare ; rămâne mai în urmă și m'apucă de mână : „Vreau să merg cu Dv. căci m'am supărat pe celelalte fete. Toate sunt împotriva mea ; le e necaz că învăț și scriu mai bine ca ele. *Așa-i că eu sunt cea mai bună ?*”

Și copila noastră critică foarte aspru pe colegele ei căutând să se evidențieze numai pe ea. Într'adevăr este o fetiță foarte bună. Se vede însă că *e răutăcioasă, egoistă și invidioasă*. Deasemenea remarcăm *vocabularul bogat* pe care-l întrebuințează. Aceasta am observat-o și în timpul lecțiilor — când ne povestește cu multe amănunte o întâmplare, o bucată de cetire sau când descrie un tablou.

Prin aceste observațiuni făcute asupra copiilor noștri ne putem da seama de fiecare individ în parte, îl putem cunoaște mai bine și putem complecta fișa psihologică cu mai multă exactitate și obiectivitate.

IOAN COMĂNESCU

Examenul pedologic al unui copil întârziat mintal.

Etatea cronologică: 9 ani și 2 luni

Etatea mintală: 7 ani.

Elevul N. G. clasa de întârzați
mintal, anul III. din Tg.-Mureș

Născut în 5 Noembrie 1927, de naționalitate română și de
religie greco-catolică

a) Examen antropometric

Talia: șezând pe scaun 0,65 cm. în picioare 1,23 cm. Greutatea 29 kg. Perimetrul toracic: a) inspirația 0,68 cm; în expirație 0,65 cm; Capacitatea pulmonară 1000 cm. Diametrul craniului: antero posterior 15,1 cm, transversal 13,1 cm. Forța musculară: dreapta 30 kg., stânga 25 kg. Coeficientul de robusticitate: C. r.=T. — (Gr.+Pr. toracic)=28.

b) Examen social.

Starea materială a părinților foarte rea. Locuința este compusă dintr-o cameră și bucătărie. În genere e mică, joasă și puțin luminoasă. În ea locuiesc 4 persoane. În cameră cu copilul dorm 4 persoane, iar în pat cu el dorm două persoane. Sănătatea acestor persoane este potrivită.

Alimentația copilului sub insuficientă. Gurătenia și îmbrăcămintea lasă de dorit. Felul cum vine îmbrăcat, spălat și hrănit, la școală, ne indică cu destulă precizie că copilul se trage dintr-o familie extrem de săracă. Are mamă și tată. Tatăl este servitor la București, iar mama servitoare în oraș. Tatăl său nu vine acasă decât la $\frac{1}{2}$ ani, sau chiar la unul și doi ani odată; iar mama sa pleacă la serviciu dimineața la ora 6 și vine la ora 8 seara. Mama sa fiind ungueroancă, în casă se vorberște numai ungurește. În primul an a fost alimentat natural, dinții i-au apărut la 7 luni, a început a vorbi la 12 luni, iar la 9 luni a început a merge în picioare. Când a fost mic a avut o operație la gât.

c) *Examen medical.*

Are dinții cariați și vederea foarte slabă. Suferă de presbitism. Nu poate citi decât depărtându-și cartea cât mai mult de ochi.

d) *Examen mintal.*

După testele Binet-Simon: A răspuns la toate testele (probele) pentru vârsta de 5 ani. A mai răspuns apoi la 3 probe de la vârsta de 6 ani, la 3 probe pentru vârsta de 7 ani, la 2 probe pentru vârsta de 8 ani și la 2 probe de la vârsta de 9 ani. Făcând socoteala vedem că se prezintă cu o întârziere de 2 ani și 2 luni.

La vârsta de 6 ani:

N'a putut copia un romb.

N'a putut număra 13 monede a 1 leu.

La vârsta de 7 ani:

N'a putut face descrierea unui tablou.

N'a putut executa trei ordine.

La Vârsta de 8 ani:

N'a putut observa părțile ce lipsesc din figurile desemnate ce i s'au arătat.

N'a putut spune data zilei.

N'a putut repeta 5 cifre. University Library Cluj

La vârsta de 9 ani:

N'a putut spune definiții superioare de întrebuințare.

N'a putut spune lunile anului.

N'a putut răspunde la întrebări ușoare.

Acest elev are, după cum am spus mai sus, vârsta cronologică de 9,2 ani, iar pe cea mintală de 7 ani. Împărțind vârsta mintală la cea cronologică ne dă câtul intelectual de 0,76. Raportând acest cât la tabloul de clasificare al gradelor de inteligență vedem că intră în categoria 70-79 a mărginiților (înapoiat mintal). Constatată apoi inteligența acestui copil cu testele neverbale de grup elaborate de Institutul de Psihologie din Cluj, din 86 de puncte a rezolvat abia 28 de puncte. Raportând acest rezultat la tabela de utilizare a scării vedem că 28 de puncte corespund vârstei mintale de 6,9 ani.

I-am constatat apoi inteligența cu Testele Kuhlmann-Andersen elaborate de Laboratorul de Psihologie experimentală din București. Aplicându-i aceste teste a rezolvat 30 puncte atingând centila 20. Această centilă intră în etalonul de calificative, la calificativul: „inteligență mediocră.“

e) *Atenția concentrată internă.*

Această funcție sufletească i-am constatat-o tot cu ajutorul testelor dela București. La fel și celelalte funcții sufletești expuse mai jos, tot cu aceste teste le-am constatat.

Aplicându-i testele acestei funcții, a atins centila 20, ceea ce denotă că are o atenție concentrată internă foarte slabă.

f) *Atenția distributivă.*

La aceste teste în timp de 5 minute, din 100 de puncte, a rezolvat 2 puncte, neajungând să atingă nici centila 10, cea din urmă centilă, având deci o atenție distributivă și mai slabă ca cea internă concentrată.

g) *Memoria propozițiilor.*

La aceste teste din 15 puncte a rezolvat abia 2 puncte. Căutând la tabloul de etalonare, vedem că atinge centila 10, cea din urmă centilă.

h) *Memoria cifrelor.*

La memoria cifrelor a atins centila 20, ceea ce denotă că are memoria cifrelor, deși slabă, dar mai bună ca a propozițiilor.

i) *Procesul de învățare, (atenție și memorie)*

Din acest test a rezolvat 5 puncte, atingând și la acest test centila 10, tot cea din urmă centilă.

j) *Asociația de idei.*

Constată cu aceleași teste, a rezolvat, în timp de 4 minute, 1 singur punct. Căutând la tabloul de etalonare vedem că intră în rubrica centilelor de 10, indicat fiind cu o asociație de idei foarte mediocră.

l) *Imaginația*

Tot în timp de 4 minute din acest test a rezolvat 4 puncte. Atinge centila 10 fiind clasificat cu o imaginație foarte mediocră.

m) *Memoria concretă și observația.*

Din acest test a rezolvat de asemenea un singur punct, atingând centila 10, având și această funcție sufletească foarte mediocră.

n) *Viteza de reacțiune.*

Și la acest test a obținut cea din urmă centilă.

o) *Tensiunea psihică.*

La aceste teste a obținut centila 20.

p) *Motricitatea (rapiditate-exactitate)*

La acest test a atins cea mai mare centită „40“ din câte a obținut el.

r) *Ambiția.*

Incheie seria cu acest test la care obține centila 30.

s) *Observațiile învățătorului.*

Este unul dintre cei mai răi elevi. Are apucături de vagabond. Fuge de la școală și nu vine câte 2—3 săptămâni. Petrece timpul pe străzi dosnice, în tovărășia altor copii ca și el. Se duce acasă seara când merg copiii de la școală și minte părinții că vine de la școală. Dacă a fost sfătuit să nu lipsească de la școală, el tot a lipsit. Dacă a fost pedepsit, tot zadarnic a fost că el nu s'a corijat. E destul să vină 1 zi sau 2 zile, că după aceea lipsește câte 10,20 consecutiv. Intrebat de ce lipsește, spune că așa îl învață copiii aceia cari-l opresc la joc. Este îmbrăcat foarte prost. Murdar pe haine și pe corp cu desăvârșire. Nu-i pătruns de spiritul disciplinei și al curățeniei. Asta datorită poate și familiei sărace din care se trage. Într'una din zile a fost găsit de colegii lui pe stradă că se întovărășise cu un alt copil ca el și umbra din casă în casă și cerșea. Îi place să fie cerșetor. Toată ziua dacă ar hoinări pe stradă nu i-ar fi de ajuns. N'are nici un pic de respect față de nimeni. Când este strâmtorat promite solemn față de colegii lui și față de oricine că se îndreaptă și că va veni regulat la școală și totuși a doua zi lipsește.

Desvoltarea corporală o are aproximativ normală. Vederea o are foarte slabă. Deși așezat în banca I-a la lumina, la tablă tot nu poate vedea decât ducându-se lângă ea. Progres școlar nu se constată, asta poate că unde nu s'a ținut de școală, întrerupând lecțiile mult timp. Mai are frați cari nu urmează la școală. Nu trăește în condițiuni igienice, hrana insuficientă, iar mediul moral lipsește cu desăvârșire. În timpul liber este întrebuințat la diferite servicii în jurul casei. Este născut dintr'o căsătorie legitimă. Părinții nu sunt tocmai robușit și au suferit de ochi, după cum și el suferă, ceea ce denotă că este o boală ereditară. Încă de mic copilul a suferit de o proastă și insuficientă alimentație. Somnul nu-l are normal. Are frici nocturne. Bunicii săi au suferit de tuberculoză. Un frate al lui suferă de epilepsie. Este o fire răutăcioasă. Îi place să bată pe colegi și să reclame. Se bate și cu alți copii pe stradă așa că deseori vine la școală sgâriat pe mâini și față. Nu se sinchisește de muștrări, dar nici de amenințări cu pedeapsa.

Nu-și învață lecțiile regulat și nici nu-și scrie temele date pentru acasă. Întrebat de ce nu-și face lecțiile, găsește el ce să spună. Ori că n'are caet, că mama sa i-a închis ușa, etc. etc. Abia poate silabisii pe când colegii lui citesc curgător. Îndărătnic.

Profilul psihologic al acestui elev.

Vârsta : 9 ani.

Anul III în clasa de întârziată mintali.

	Funcțiunile examinate	Centile									
		10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Intellect	Inteligența		◆								
	Atenția concentrată internă		◆								
	Atenția distributivă	◆									
	Memoria propozițiilor		◆								
	Memoria cifrelor		◆								
	Procesul de învățare (atenție, memorie)	◆									
	Asociația ideilor (selecțiunea logică)	◆									
	Imaginație		◆								
	Memoria concretă și observația	◆									
Temperament-Caracter	Viteza de reacțiune	◆									
	Tensiunea psihică		◆								
	Motricitate (repeditate-exactitate)				◆						
	Ambiția			◆							
	Tipul de gândire	Gândește foarte lent									
	Complexe										
	Moralitate										
	Interese										

ILIE GRUIA

N. B. Unirea punctelor printr'o linie — ne dă profilul psihologic.

Mamă.

Mamă . . . numai chemările inimei tale, cu înțelesul lor tainic, pot potoli setea și arșița ce mistuie sufletul fiului tău. Viața m'a prins în mrejele sale amăgitoare, și de aici din noianul ispitelor, inima mea pustiiată se'nchină și'n genunche înaintea icoanei tale.

Ce dulce este contemplarea și adâncirea în nimbul ce'nconjoară geniul tău !

Ce împăcare adâncă e în a crește și-a trăi în umbra ființei tale !

Cu lucirea tinereții în ochi, cu fantezia aprinsă de copil, fermecat de mirajul unor chinuitoare iluzii, m'am rupt dela sânul tău și am intrat într'o lume, pe care în împletirea visurilor mele o credeam curată.

Mamă . . . ce crudă și amară deziluzie l-a'nccercat pe fiul tău.

Cu ochii împovărați de osteneală, sătul de rătăcire, complexit de viață, mă reîntorc și obosit îmi odihnesc fruntea grea în adierile mâinilor tale, mâini pe care le-am sărutat de atâtea ori, mâini pe care le iubesc și simt că le voi iubi din ce în ce mai mult.

Mamă, potolește cu mângâierile dragostei tale, strigătul ce se ridică din pieptul zbuciumat al copilului tău . . .

PETRU NATEA

Cronica

Luna Târgu-Mureşului

(Reflexii postume)

**Căminul de ucenici „Avram Iancu.”
Expoziția antirevizionistă.**

(Urmare)

O picătură de artă românească, ne zâmbește senin — ca un bob de rouă strălucitoare printre buruieni dintr'un colț pitoresc al Pieții Albina. Unicul edificiu cu podoabe arhitectonice românești invecșește centrul acestei oraș cu aspect strein: *E căminul românesc de ucenici!*

Ce păcat că el va fi astupat în curând de pompoasa clădire „renaissance modernă” a prefecturii!

Și când te gândești câtă stăruință, câtă trudă a pus Dl. deputat Dr. A. Baciu, pentru intruchiparea acestei perle românești. Românești, datorită mai mult întâmplării, pentru că dacă această clădire ar fi fost terminată de arhitectul șas care a început-o, cine știe ce „ghiveciu internațional” ar fi eșit, în cele din urmă.

Dar a dat Dumnezeu că subvenționarea edificării a încetat odată cu plecarea de la primăria municipiului (prima etapă) a harnicului român Dl. Dr. E. Dandea. Eforia căminului ne mai având fonduri a trebuit să inchine clădirea soc. culturale „Astra” pentru că aceasta, la stăruința președintelui secției locale Dl. Dr. Bozdog, să o poată termina. S'a întâmplat însă că și Astra a fost lovită de o cumplită „secetă pecuniară” și a renunțat la cămin, adică la obligația de a desăvârși edificiul.

Astfel clădirea în roșu — a căminului a fost preluată de Ministerul Muncii și prin ăscușința d-lui arhitect Ionescu i s'a romanizat exteriorul, pe cât a fost cu putință.

Nu voi vorbi despre neajunsurile și erorile tehnice din interiorul acestei clădiri mărețe, nici despre nepotrivirea scopului ce servește, ci mă voi mărgini să subliniez importanța expoziției deschisă acolo cu ocazia lunei Tg.-Mureşului.

Dl Prof. Simtion, conducătorul expoziției antirevizioniste a „Universului”, a avut o bună inspirație când a coborât cu „graficele” D-sale în acest oraș cosmopolit.

Au putut vedea și cei mai orbi la suflet, că din timpurile cele mai vechi, băstinașii acestui pământ dintre Tisa și Carpați, am fost noi, oropsiții de până eri. Și că dreptate a trebuit să se facă atunci când a venit „plinirea vremii.“ Din cuprinsul hărților expuse, întocmite de geografi streini, s'a putut deduce că Românii au format totdeauna majoritatea pe aceste plaiuri.

Stampe vechi reprezentând scene din viața strămoșilor Geto-Daci; balauri simbolizând geniul războiului, statui și bazoreliefuri cu căpeteniile Dacilor. Câtă asemănare între tipurile Dacilor și Moșii noștri! Până și îmbrăcămintea e asemănătoare. Căciula, opincile, cămășile albe de cânepă, ai crede că sunt din zilele noastre. Impresionează mulțimea documentelor din „noaptea istoriei noastre“ care a ținut de la anul 272 la 1242, când se face întâia amintire oficială doveditoare a existenței neamului românesc în „Documentul regelui Bela IV.“ Toate documentele anterioare acestuia din urmă, au fost declarate „apocrife“ de către istoriografii unguri, care susțin cu toată tăria, că Împăratul Aurelian a ridicat din Dacia la anul 272 și pe cel mai din urmă colonist roman și nu a rămas în „Dacia felix“ nici o urmă de viață romană. Că chiar dacă ar fi rămas-susțin ei — aceste rămășițe daco-romane ar fi fost nimicite de puhoiul barbarilor năvălitori: Goți, Huni, Gepizi, Longobarzi, Avari, Cumanii s. a. care au trecut sau chiar s'au așezat vremejnic în Dacia, pustiind totul.

Dar ori cât ar căuta aprigii noștri dușmani să nege originea noastră, adevărul răsare neînfrânt din asemănarea limbei, tipului, obiceiurilor și portului nostru cu al marilor strămoși.

Dar toponimiile? De ce s'au păstrat până azi atâtca numiri dacice ori romane și afară de câteva slavone niciuna barbară?

Cum de au rămas aproape nealterate numirile dacice: Deva (Deva) Arcidava, Sagidava, Burridava, Mariodava, Sarmisegetuza, Tsierna (Cerna), Napoca, Potaisa, Marisia (Murăș), Crisia (Criș), Tisia (Tisa), Congri (Uioara), Piretus (Prutul) și apoi acele numiri de plante din cartea lui Dioskorides?!

Nu s'a descoperit până acum nici a scriere dacică. Se presupune că nu cunoșteau scrisul sau se serveau de scrierea elină, mai apoi de latină. Aveau și monede proprii cu figuri de animale naiv reprezentate: armăsari, balauri, ș. a. Săbiile aveau forma secerii. Purtau scuturi (paveze) de bronz cu ornamente tracie.

Oalele de lut aflate până acum în cetățile dacice desgropate, au forma „La-Tenne“ și adeseori sunt scijilate cu linii pararele ori triunghiuri sau rotocoale. Zeul lor Zalmoxis — după cum ne arată „părintele istoriografiei Herodot — era un om simplu, divinizat, (fost ucenic a lui Pitagora.) Se mai numea și Gebeleizis. Credeau puternic în nemurirea sufletului și aveau cultul morților.

Când tuna și fulgera aruncau sulite spre cer. Obiceiul se mai menține și azi în Ardeal. Unele sătence aruncă săcurea în timp de „vreme rea“ ca să imblânzească mânia Cerului. Scriitorii antici cari pomenesc despre Daci sau „Davi“ îi confundă sau mai bine le dau diferite numiri ca: Sciți regali, Sciți nomanzi, Melanchleni, Traci, Geți, Agatirși (locuiau în valea Murășului) Neuri, Androfași, Tribali, Sauromați (Sarmați) Carpodaci, Iliri ș. a. Probabil aceștia erau una și aceeași seminție deosebindu-se doar după locurile geografice, ori numeroasele triburi din care făceau parte. Regele puternic, Buerebista, a reușit să unească mai multe triburi, alcătuind imperiul „Dacia“ care se întindea de la Pontus Euxinus (Marea Neagră) până în Iasiges (Pusta ungurească) și de la Ister (Dunăre) până la Tiras (Nistru.) Hotare statornice nefiind, Dacii lui Buerebista, invadeau uneori toată Europa centrală, de aceea s'au aflat urme de viață dacică (ceramică) până și în Franța.

Dar cutezătorii Daci nelinișteau cu migrațiunile lor și temutul Imperiu roman. Aceasta a făcut pe Împăratului Traian să construiască pod peste Dunăre — la Porțile de fier — și să nimicească stăpânirea Dacilor, dărâmand capitala Sarmizegetuza și silind căpeteniile dacice în frunte cu viteazul lor rege Decebalus, să prefere mai bine sinuciderea de cât să ajungă vii în mâinile Romanilor.

Toate aceste crâmpete istorice la vedem în „chipură și icoane — în expoziția antirevizionistă a D-lui Prof. Simțion.

Te miri cum, în fața atâtor dovezi inexpugnabile, revizionistii maghiari, mai pot încerca să tăgăduiască drepturile noastre istorice asupra scumpului pământ al Transilvaniei? Și te cuprinde indignarea văzând că revizionismul maghiar mai află adepți și dincolo de hotarele Ungariei de azi, ba chiar în sânul națiunilor cărora le-am fost totdeauna sinceri și devotați prieteni! ?.

Tablourile sinoptice, diagramele și hărțile politice expuse, ne arată progresul realizat în toate domeniile, de când Transilvania s'a alipit la Patria — Mamă. Chiar școlile, societățile culturale, ziarele minoritare din Ardeal, au sporit sub dominația românească. Plugarii unguri de la noi au căpătat pământ și nu mai sunt robii grofilor ca înainte de marele război sau ca în Ungaria de azi.

Într-o sală laterală, sunt expuse toate cărțile, toate ilustrațiile și fițuicile ce conțin batjocuri la adresa noastră.

Tot acolo sunt și cărțile și hărțile școlare falsificate, menite a sădi și întreține în sufletul tineretului maghiar ura contra noastră și îndemnul la răzbunare. „Nem, nem soha...!“

Față de acestea din urmă, noi nu avem alt răspuns decât străvechiul strigăt al lui Andrei Mureșanu:

„Murim mai bine în luptă cu glorie deplină

Decât să fim sclavi iarăș în vechiul nostru pământ“!

I. C. MURĂȘANU

Cărți.

Dr. I. D. Simian : **Desvoltarea copiilor influențată** **de secreția glandelor interne.**

(Editura „Cugetarea“, București)

Nimic nu poate fi mai folositor educației decât strânsa colaborare între medic și educator; ba, mergând mai departe, putem afirma cu toată tăria că nu există operă educativă decât acolo unde medicina lucrează mână'n mână cu pedagogia. Toate principiile pedagogice rămân fără rezultat dacă nu sunt sprijinite pe luminile medicinei, după cum acestea — la rândul lor — nu aduc foloase practice atâta timp cât nu sunt urmărite cu tenacitate prin toate mijloacele educative. Astăzi, nici nu se poate concepe educația decât din conlucrarea armonioasă a acestor două discipline.

Dar dacă, teoretic, asupra acestei probleme nu mai încapă nici o discuție, pe terenul realizărilor ne aflăm în faza începuturilor.

În lumina acestor considerațiuni noi, educatorii, salutăm cu toată bucuria apariția lucrării dlui Dr. I. D. Simian și o considerăm ca pe una din cele mai prețioase contribuțiuni în această privință.

Lucrarea de față, isvorită în întregime dintr'o practică de mai mulți ani la un liceu din capitală, este menită să fie o bună călăuză pentru orice educator și să rezolve în parte mult discutata problemă a întăririi fizice a școlărimii, care nu trebuie lăsată pe seama orelor de gimnastică, ci urmărită pas cu pas de educatori.

Tot atât de însemnat este studiul dlui Dr. Simian pentru medicii școlari. Temeinicia observațiunilor d-sale, dragostea pe care o are pentru copii, este un exemplu din cele mai demne de imitat. Fără voia noastră, punem în discuție aici și rolul medicului școlar, rol care nu întotdeauna se îndeplinește așa cum ar trebui. Aceasta e stare de fapt, asupra căreia las pe alții să-și spună cuvântul.

În prima parte a lucrării, autorul se ocupă de rolul glandelor cu secreție internă în desvoltarea vieții fizice și sufletești. Căci „*viața este rezultatul unei stări de echilibru relativ între două*

processe : unul de construcție a organismului numit asimilațiune, altul de desagregare, numit desasimilațiune" (pag. 22). Echilibrul și buna funcționare a glandelor interne sunt busola de orientare în bunul mers a vieții. Endocrinologia modernă a dovedit ce imens rost au glandele cu secrețiune internă : thyroida, timus, epifiza, glandele genitale, suprarenale, hypofiza, parathyroida și pancreasul, în viața copilului mai ales

În partea doua a lucrării, autorul se ocupă de corelațiunea studiului cu dezvoltarea fizică, arătând partea de contribuție a fiecărei glande în raport cu starea psihică și cu felul temperamentului. Tot ce alcătuiește trăsăturile principale, însușirile superioare ale sufletului și corpului omenesc : inteligență, inițiativă, perseverență, curaj, echilibru, liniște sufletească și trupească, sunt în funcție de activitatea glandelor interne ; acestea dau trăsăturile principale ale caracterului.

Di Dr. Simian nu vine în această parte a lucrării cu deducții și abstracțiuni, ci își bazează afirmațiunile pe cazuri cunoscute și studiate de d-sa personal ori de marii savanți și apusului, verificând și confruntând datele actuale ale medico-pedagogiei. Și aici stă meritul mare al lucrării de față.

Fiecare capitol este însoțit cu planșe de-o tehnică ireproșabilă, care sunt pe cât de edificatoare, pe atât de sugestive.

Repet, folosul cărții este dublu : acela de a da medicilor școlari sugestii prețioase și de a pune în mâna educatorilor un îndreptar științific pentru înlăturarea din calea educației a celor mai multe și mai grele piedici. Căci multe, foarte multe din piedicile educației rezidă fie în supra sau în subsecreția acestor glande, fie în dezechilibrul dintre ele. Sesizarea acestor piedici și turburări este datoria pedagogului conștient și luminat, care trebuie să înlătore odată din practica meseriei sale și rutina și pedantismul didactic. Venim adeseori cu mijloace represive de tot felul pentruca să îndreptăm o stare de care copilul nu este de loc vinovat, ci numai inconștiența și nepăsarea noastră. Viața își urmează cursul ei, iar școala scoate de cele mai multe ori inapți și dezechilibrați.

Se vorbește tot mai mult despre necesitatea formării caracterului ; nimic aproape nu este mai determinant în formarea acestui caracter, decât funcționarea normală a glandelor interne.

Și nu de teorii avem noi educatorii nevoie, ci de oameni pricepuți care să coboare cu dragoste în câmpul întelenit al școlii, să lucreze mână'n mână cu noi, pentruca să fortificăm un Neam, care numai datorită Providenței își mai păstrează caracterul și robusticitatea.

Personal, consider cartea dlui Dr. Simian ca pe una ce deschide epocă în viața școlii noastre.

Prezența ei în biblioteca oricărui educator, este o datorie de onoare.

GH. ANIȚEI

Jurnal de Psihotehnică No. 1 și 2.

O publicațiune unică în țara noastră ne aduce Laboratorul de Psihologie din București de sub conducerea dlui prof univ. Rădulescu Motru, secondat de doi tineri psihologi, dd. Nestor și Bontilă. În jurul acestei publicații de mare valoare și atât de necesară, s'au grupat mare parte din psihologii noștri, în munca pentru cunoașterea și îndrumarea energiilor românești pe căile cele mai proprii.

Publicarea *Jurnalului de Psihotehnică* răspunde unor nevoi reclamate imperios și de considerațiuni de ordin cultural și național. Astăzi, când neamul românesc trebuie să-și arate capacitatea sa întreagă, când viața modernă este tot mai diferențiată și mai complexă, organizarea muncii trebuie să țină seama de aplicațiunile psihologiei, dacă nu vrea să persiste în forme anacronice și deci dăunătoare. Acesta este obiectul psihotehnicei. Orientarea și selecțiunea profesională vor face din orice suflet românesc o energie creatoare, care să dea, la locul potrivit, folosul optim spre fericirea nu numai a individului, dar și a colectivității. În ansamblul general al vieții, fiecare poate produce atât cât permit posibilitățile lui organice și sufletești; deci fiecare la locul și la munca potrivită.

Este imens serviciul pe care îl face publicarea *Jurnalului de Psihotehnică*, pentru orice muncă omenească: școlară, industrială, comercială, militară, etc. Și este interesul tuturor celor care urmăresc dezvoltarea și ridicarea muncii românești, să fie în pas cu datele științei. *Jurnalul de Psihotehnică* aduce ultimul cuvânt al științei în această privință.

Volumul I No. 1 (Ianuarie-Februarie 1937) aduce colaborarea dd. C. Rădulescu Motru: *Institutele psihotehnice*; I.-M. Nestor: *Principii despre psihotehnică*; un articol despre psihotehnica școlară, datorit dlui D. Muster și altul despre psihotehnica industrială, semnat de dl G. C. Bontilă.

No. 2 (Martie-Aprilie 1937,) cuprinde următoarele articole de orientare profesională: *Diagnosticul pedagogic în lumina biografiilor* (Em. M. Brandza), *Studiul psihologic și orientarea profesională a delinvenților minori* (I.-M. Nestor); *selecție profesională: Selecționarea surorilor de caritate* (Eugenia Constantinescu); D. Muster: *Corelația*.

Note, informațiuni și buletin bibliografic.

No. 3 va fi consacrat în întregime psihotehnicei cu aplicațiuni în școală.

Abonamente: 125 lei anual, la Laboratorul de Psihologie Experimentală al Universității, str. Edgar Quinet, București.

Gh. Bronzetti : Studii și probleme.

(Tip. „Minerva” Sft. Gheorghe.)

Coloanele revistei noastre au cunoscut în anul trecut scrisul talentat și de o rară competență a dlui prof. Bronzetti. Problemele cele mai mari ale psihologiei și pedagogiei au fost expuse de d-sa într'un mod care i-au făcut totdeauna farmecul vorbei și al scrisului. Cei cari l-am cunoscut și am lucrat cu dânsul, am văzut în d-sa pe gânditorul profund, pe filosoful de viitor, adânc orientat în complexitatea de probleme, pe cari cu un spirit liber și un gând pătrunzător a știut să le împărtășească tuturor.

Dela Sf. Gheorghe, ne trimite lucrarea d-sale cu titlul de mai sus, în care ne prezintă, în luminile științei moderne, câteva din problemele cele mai actuale de pedagogie, psihologie și sociologie. *Studiile și problemele* sunt împărțite în trei caiete. Caietul I cuprinde : Educația morală a tineretului și Structura sufletească a copilului ; caietul II tratează problema complexă a inconștientului, de o importanță capitală în educație, expunând-o în lumina celor mai noi teorii.

Caietul III cuprinde : Selecția profesională, Orientarea profesională și Organizarea muncii colective la sate. Pentru selecția și orientarea profesională dă cinci modele de chestionare, ușor de utilizat și de mare folos. Sugestii prețioase, în partea III-a, pentru toți cei chemați să lucreze pentru ridicarea satelor noastre

Oricine va găsi în lucrarea dlui prof. Bronzetti o sigură și clară orientare în problemele pe care le pune astăzi educația, o gândire originală și academică.

GH. ANIȚEI

„Endocrinologie și psihologie”,

noua lucrare a dlui prof. Rădulescu Motru, cuprinde rezumatul prelegerilor ținute de d-sa în anul școlar 1936—37 la Facultatea de litere și filosofie a Universității din București.

Școale de experimentare de I. C. Petrescu.

Nu e nou apărută lucrarea dlui I. C. Petrescu, dar este nouă pentru cei mai mulți, fie pentru că posibilitățile materiale reduse i-au împiedicat să și-o procure, fie pentru indiferența ce-o au — de cele mai multe ori — pentru lucrări cu caracter prea didactic — școlăresc.

Sentimentul erotic ce caracterizează cele mai multe romane e mult mai accesibil spiritului nostru decât sentimentul intelectual ce-l comportă astfel de lucrări. Dar, pentru cei ce se ocupă serios cu toate problemele ce frământă mințile reformatorilor școlăi de azi, promotori ai școlăi active, lucrarea de față este quintesența tuturor creațiilor în această direcție, este cristalizarea tuturor cunoștințelor ce izolat au fost semănate în diferite lucrări cu caracter pedagogic.

Până în războiu, în țara noastră, nu se punea cu atâta ardoare problema reformei școlare, școala continuându-și drumul pe făgașul vechi pe care apucase. Elevul era un simplu gramofon care reproducea fidel cunoștințele imazinate, intelectualizat până la refuz, cunoștințe cari dispăreau odată că părăsirea școlăi primare. El nu era înarmat cu posibilități de gândire, de judecare a situațiilor în care-l punea viața; armele cu care-l înzestră școala erau nepotrivite cu construcția lui. Între el și viață era veșnicul abis, veșnica disproporție de luptă, din care ieșia totdeauna invins. Este ca și cum ai înarma un țăntar cu mitraliere și puști mitraliere, spre a se lupta cu elefantul. Armele cu care l-a înzestrat școala erau importate și nepotrivite. Importate, pentru că nu erau creații românești, ieșite din mediu românesc, și nepotrivite pentru că nu se altoiau pe realitățile noastre naționale și pe necesitățile de viață socială românească.

Pentru a ajunge la o școală ce ne trebuie, e necesar, în primul rând, să cunoaștem în amănunt realitățile noastre, iar în al doilea rând să găsim cele mai potrivite metode aplicabile la aceste realități.

Și tocmai acest lucru îl tratează lucrarea de față, care se împarte în 6 capitole.

La început dl. I. C. P. face o caracterizare și clasificare a școlilor de experimentare, ținând seama de anumite criterii.

Vorbește de sistemul Dalton, Winnetka, Manheim, ca sisteme noi, din punct de vedere al organizației școlare, iar din punct de vedere al programei și metodei amintește: școlăle în aer liber, căminurile școlare, metoda complexelor, metoda învățământului integral, conducerea de sine a clasei. Cu o putere de pătrundere adâncă, face o caracterizare a concepției individualiste, și universaliste, arătând influența mediului social asupra individului și raportul de reciprocitate între individual și social.

Direcția individualistă imprimată școlii noi este o reacțiune firească împotriva concepției vechi, care dădea dreptul statului să pregătească pe individ pentru nevoile sale. Individul trebuie educat în direcția în care-l împing aptitudinile sale innăscute, ci nicidecum forțat să îmbrace haine ce nu-i aparțin. Analizează concepția individualistă a lui Tolstoi, care exagera, căzând în libertinaj, precum și a școlilor din Hamburg, unde predomină libertatea desăvârșită. Din însăși sistemul individualist preconizat de Tolstoi, precum și din școlile individualiste din Hamburg, rezultă o insuficiență a programului. Acest sistem va fi numai un punct de plecare, de cunoaștere a individualităților, pe baza cărora se va întreprinde activitatea educativă corespunzătoare. O treaptă superioară acestor fel de școli este comunitatea de muncă. De unde în școlile individualiste libertatea elevului era nețărnută, în comunitatea de muncă, pe lângă libertate e și autoritatea. Individul e liber și disciplinat în același timp, fiindcă activitatea în comun se adresează la înclinațiile și puterile fiecărui individ din comunitate, dându-i posibilitatea de a-și comanda lui însuși.

Pentru a ne da o oglindă clară asupra celor petrecute aiurea sub raport experimental, dl. I. C. P. face un istoric al școlii germane. Națiunea germană a fost învinsă din punct de vedere teritorial și economic, dar a câștigat din punct de vedere politic și cultural. Pregătirea pentru noua reformă școlară germană s'a făcut din 1917, așa că la congresul din 1918, unde au participat peste 720 de persoane, curentele își aveau albia lor. Școlile erau pe mâna confesiunilor catolice și protestante. S'a încercat scoaterea lor de sub această influență și trecerea lor la stat, dar nu s'a obținut în întregime. Un alt neajuns mai era și aristocratismul, care ținea la distanță sub raport cultural, clasele de jos. În 1918 s'a desființat școlile întocmite după clase sociale. Dacă în școala germană a pătruns democratismul, aceasta se datorește literaturii pedagogice și corpului didactic, care cereau dezvoltarea individului până la maximum, destiințarea claselor sociale și diferențierea indivizilor numai după aptitudini.

Tumlerz, Kerschensteiner și Tews au susținut cu tărie acest lucru. La reforma școlii s'a avut în vedere: 1.) caracterul unitar al școlilor; 2.) programa va fi la latitudinea școlii. În școala superioară se putea urma fără a avea cursul secundar terminat. Formalismul diplomelor și certificatelor de studii dela noi, fără a doză spirituală corespunzătoare, nu există. Pentru interesele statului, precum și pentru desăvârșirea aptitudinilor elevilor, au luat naștere școlile secundare și superioare, în cari, toți pedagogii aveau dreptul să facă experiențe pedagogice. Când, din experiența tuturor, se ajungea la o soluție accesibilă, aceasta era înglobată în programa tuturor școlilor.

După această incursiune în trecutul istoric al reformei școlare germane, dl. I. C. P. trece și analizează situația școlii noastre.

Democrația este forma de guvernământ prin care poporul ia parte la conducerea statului. Două principii de bază caracterizează democrația socială : libertatea și egalitatea. Înainte elitele se recrutau pe vârste, mai târziu pe maturitate intelectuală. Prin egalitate se înțelege o egală măsură și posibilitate de a-se desvolta. Diferențierea vine dela sine, mai târziu, după aptitudini.

Așa ar fi trebuit să se desvolte școala primară. Dar ea s'a desvoltat pe baze burgheze, ca o imitație a apusului. Înainte de războiu se cheltuia mai mult pentru școala urbană decât pentru școala rurală.

O mare piedică în calea reformelor școlare erau și partidele politice. Partidul național, care a luptat pentru unirea principatelor s'a divizat în : *conservatori* și *liberali*. Primii au fost protivnici oricărei prefaceri sociale și deci și școlii. Liberalii au fost pentru reformele sociale și implicit și a învățământului.

După războiu însă lucrurile s'au schimbat. Școala primară a început să pășească pe făgașul nouilor realizări active. Regionalismul și principiu programei minimale și al comunităților de muncă au fost introduse și la noi. Un inconvenient ; experimentările au dat greș și entuziasmul a slăbit, fiindcă școala nouă nu s'a integrat realităților românești. Ceiace spuneam la începutul acestei prezentări, în ceiace privește metoda și programa de învățământ, adoptate până'n războiu, e valabil și după războiu. Cu experiențe de laborator, la masa verde, nu se va ajunge la cunoașterea perfectă a realităților noastre românești. Un cerc restrâns de pedagogi nu vor putea niciodată prezenta pe copilul român în adevărata lumină. Aceasta nu pentru că n'ar fi capabili, dar sunt lipsiți de experiență, de observație îndelungată, de trăire a vieții infantile, acolo, la țară, în mijlocul copiilor, unde viața pulsează din plin, natural, nu artificializată în sticlele cu spirit. Acest rol îi revine învățătorului bine inițiat în tainele pedagogiei, care, în colaborare cu laboratoarele de psihologie experimentală, să dea soluțiile potrivite acestor realități.

Iată ce avem de adăugat la prețioasa lucrare a dlui I. C. Petrescu, care n'ar trebui să lipsească din biblioteca noastră, a învățătorilor.

N. GHERLAN

Reviste.

Freamătul școalei an. III No. 3. Cu un format simpatic și îngrijit redactată, revista învățătorilor Clujeni îmbrățișează problemele de ordin profesional, precum și problemele de actualitate. În numărul de față, dl Dumitru Isac, evocă figura lui Ioan Creangă, cu ocazia împlinirii a 100 de ani dela nașterea marelui povestitor.

Articole bine gândite scriu dnii Ioan Cădăriu, I. D. Trușești, Alex. M. Popescu, Nicolae Grosu.

Recenziile, prin condeiul dlor A. Tohăneanu, Ioan Moldoveanu, George Tudoranu și Ioan Crișan sunt pe primul plan.

Convorbiri didactice, an. I No. 2.

Necesitatea unei publicații învățătoresci, într'un județ este indiscutabilă. Dacă pentru județele mici este o dorință, apoi pentru județele mari cum este Constanța, care numără peste 800 de învățători, între cari se găsesc elemente foarte valoroase, apariția unei publicații este o imperioasă cerință. Întâiu, pentru a se menține legătura între membri asociației, ca singurul mijloc de a înmănunchea și canaliza gândurile, și în al doilea rând de a da posibilitatea celor talentați să-și valorifice forțele spirituale.

Iată pentru care motiv aducem o ușoară imputare tăcerii prea îndelungate în care s'a complăcut asociația inv. din Constanța. Între 2 pasivi este de condamnat cel capabil Dar . . . e mai bine mai târziu, decât niciodată.

Cu anul 1937 a luat ființă „Convorbiri Didactice“ redactată cu atâta îngrijire și competență de dl. I. Burtoi, cunoscut nouă încă de pe când activa la Iași. Ne pare rău că nu ne-a căzut în mână primul număr, spre a vedea cum s'a ajuns la această realizare. Avem însă numărul 2 din care deducem frumoasele intenții de care au fost călăuziți inițiatorii. Dealtfel numele dlui N. Perțașche, un cunoscător adânc al problemelor de pedagogie, e suficient spre a ne face o idee clară de seriozitatea acestei publicații.

Instrucția premilitară, ca o latură a activității extrașcolare, e susținută temeinic de dl. Gh. Pușcașu.

Frumoasă impresie ne fac versurile semnate de Dș. Victoria Stere, cari impun nu numai ca ritm și rimă dar și adâncime

de gândire este unul din imnurile cele mai frumoase închinată apostolului care se jertfește pentru un ideal. Articole cu miez semnează Dna Ianculescu și dl Elizeu Robescu.

Bună e și schița dlui I. Constantinescu. Un spirit ascuțit a recenzat cărțile și revistele.

Urăm învățătorimii constănțene: „Cu Dumnezeu înainte“!

GAND ROMANESC, an. V. No. 2-3

Este de prisos să amintim că această revistă stă la înălțimea celor mai bune publicații din țară. Aceasta o spun și condițiile tehnice în care apare și conținutul bogat ce-l prezintă fiecare număr.

Dl prof. Ioan Chinezu a știut să grupeze în jurul său elemente de o valoare incontestabilă cum sunt: dl Constantin Noică, I Agărbiceanu, Paul Alexandru Georgescu, V. Beneș, Vasile Băncilă Ionel Neamțu ș. a. cari știu ce scriu (mai sunt unii cari scriu ce știu) Versuri bune semnează Radu Brateș, Aurel Marin, I. Bălan, Iulian Popa, Radu Stanca și M. D. Ioanid. O cronică bogată împodobește numărul.

ȘCOALA BASARABEANĂ, an. V. No. 2-3. Dacă avem o mai mare bucurie apoi este aceia de a vedea că asociațiile învățătorești sunt la înălțime nu numai din punct de vedere profesional, ci și ca manifestări ce depășesc aceste obligații. Energia învățătorimii din Lăpușna se concretizează în organul său de publicitate. „Școala Basarabeană“ care poate să rivalizeze cu cele mai bune reviste literare. Numărul de față, pe lângă articole bine gândite, prezintă și un bogat material informativ, recenzii de cărți și reviste și o cronică, cum rar se întâlnește în alte publicații. Laudă învățătorimii din Lăpușna, care știe să se afirme și pe această cale.

INVĂȚĂTORUL BANATEAN, an. I No. 5. Invățătorii din județul Severin au astăzi revista lor. Anemică la început, credem că nu peste mult își va îmbogăți conținutul și își va mări formatul. Speranța noastră este îndreptățită prin faptul că în fruntea ei se găsește dl Pavel Iumanca, bine inițiat în toate domeniile de activitate, și care va face ca și în direcția publicistică Banatul să fie „fruncea“.

COOPERATIVA DE LIBRĂRIE „PROGRESUL”
TÂRGU-MUREȘ

B I L

ACTIV:

Incheiat pe data de

No. crt.	Conturile	Sumele	
		In parte	In total:
I. Valori disponibile :			
1	Casa Centru	33.499	
2	Casa filială	3511	
3	Participațiuni	2000	
4	Mărfuri generale	558.039	597.049.—
II. Conturi personale :			
5	Societari	18.700	
6	Diverși debitori	360.960	379.660.—
III. Imobilizări :			
7	Mobilier	20.382	20.382.—
Total activ propriu			997.091.—
IV. Conturi de ordine :			
8	Mărfuri în consignație	286.864	
9	Polită de Asigurare	1	286.865.—
Total general :			1.283.956.—

Se certifică de noi exactitatea și realitatea prezentului Bilanț, cu un total general de neficiu net general de 146.538 (Una sută

Președinte :

SUCIU S. NECULAE

Comisia de cenzori :

PROFIT ȘI

Incheiat pe data de

No. cot.	Conturile	Sumele	
		In parte	In total
I. Cheltueli de A-ție			
1	Cheltueli generale	62.592.—	
2	Salarii	93.330.—	
3	Chirii	35.350.—	
4	Impozite Casa Cercuală	1.958.—	
5	Reg. și imprimare	13.192.—	206.422.—
II. Diverse			
6	Dobânzi efecte de plată	3607.—	
7	Cărți donate, premii	334.—	6921.—
III. Amortismente			
Fond Amortisment mobilor		3057.—	3057.—
Beneficiul net pe 1936			216.400.—
Total general :			362.938.—

Se certifică de noi exactitatea și realitatea

Președinte :

NICOLAE SUCIU

No. crt.	Conturile	Sumele	
		In parte	In total
I. Conturi de fond :			
1	Capital social	132.778	202.517.—
2	Fond de rezervă	37.625	
3	Fond cultural	20.475	
4	Fond ptr. imobil	7.485	
5	Fond amortiz. mobilier	4.154	
II. Conturi personale :			
6	Diversi furnizori	482.857	648.036.—
7	Dobânzi efecte de plată datorate	3.950	
8	Cont Asociația Învățătorilor	84.229	
9	Efecte de plată	77.000	
Total pasiv :			850.553.—
10	III. Beneficiu net pe 1936.	146.538	146.538.—
IV. Conturi de ordine :			
11	Deponenți de marf. in cons.	286.864	286.865.—
12	Drepturi eventuale	1	
Total general :			1.283.956.—

1.283.956 (Un milion două sute optzeci și trei mii, nouă sute cincizeci și șase) și cu bepatruzeci și șase mii cinci sute treizeci și opt.)

ȘTEFAN ȚĂRANU
NICOLAE GEORGESCU
BATEA IOAN

Contabil : **MICULI I. FLOREA**

PIERDERE

31 Decembrie 1936.

No. crt.	Conturile	Sumele	
		In parte	In total
I. Din desfacere :			
1	Rezultatul vânz. mărfurilor		362.938.—
Total general :			362.938.—

prezentului cont de Profit și Pierdere.

Contabil : **FLOREA MICULI**

Către Domnii Colegi din jud. Mureș.

În baza adresei Nr. 30—937 a Asociației regionale a Învățătorilor din Ardeal avem onoarea a vă comunica articolul de lege de mai jos, votat de Cameră și Senat, privitor la socotirea la pensie a anilor serviți ca învățători confesionali, pentru ca colegii interesați să-și poată aranja drepturile de pensie.

PROIECT DE LEGE

pentru extinderea efectelor art. 98 din legea generală de pensii asupra învățătorilor confesionali români din Transilvania.

Art. I. — Foștii învățători confesionali, dela școlile române ortodoxe și unite din Transilvania, fie că după Unire au trecut în funcțiuni publice ale Statului, județelor sau comunelor urbane, fie că, din învățământul confesional au trecut în învățământul Statului vor avea dreptul să-și valorifice, în condițiunile art. 98 din legea generală de pensii, ca util la pensie, timpul ce au servit în calitate de învățători confesionali.

Timpul util la pensie se consideră dela data intrării în serviciu și numai dela împlinirea vârstei de 21 ani.

Art. II. Deciziunile fostelor Comisiuni regionale și ale Comisiunilor de Pensii, pronunțate până la promulgarea prezentei legi, pentru cazurile de mai sus, se vor revizui de Comisiunea de pensii de pe lângă Casa Generală de Pensii, dacă cei interesați vor face cerere de revizuire, în termen de 6 luni dela data promulgării legii de față.

Pensiunile astfel rectificate, se vor plăti cu începere dela 1 Aprilie 1937.

Art. III. — De aceleași drepturi vor beneficia și urmașii învățătorilor confesionali, prevăzuți în prezenta lege.

Târgu-Mureș, la 14 IV. 1937.

Președinte,
IOAN RUNCU

Secretar,
FLORIAN NISTOR

PROGRES ȘI CULTURĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUD. MUREȘ

*Apare lunar, afară de Iulie și August, sub îngrijirea Comitetului
Asociației și redactată de un comitet.*

Redactor responsabil:
I. BUTNARIU

BCU Cluj Abonamentul anual: library Cluj

Pentru învățători Lei 100
Pentru comitetele școlare și alte categorii Lei 120

Toate manuscrisele, revistele și cărțile de recenzat se vor trimite
pe adresa redacției.

Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază

Redacția și Administrația:
Cooperativa de librărie „Progresul“ Tg.-Mureș.